

Posouzení bakalářské práce Moniky KOŠŤÁKOVÉ

Passé composé v učebnicích francouzštiny na českých školách.

Tématem předkládané práce je rozbor prezentace Passé composé (PC) ve francouzských učebnicích s cílem zjistit, jakým způsobem reflektovat osvojování tohoto gramatického prostředku při práci s českým publikem.

Práce je rozdělena na 3 kapitoly: Základní charakteristika PC (6-9), rozbor francouzských učebnic užívaných v českých školách (12-24), vlastní návrh prezentace a nácviku PC (26-37). Práci doprovází francouzské résumé (40-41) a seznam literatury zahrnující tituly z oblasti lingvodidaktické, didaktické i lingvistické autorů frankofonních a českých.

Úvodní kapitola podávající základní charakteristiku PC se vyznačuje nepřesnými formulacemi, chybnými tvrzeními a chybnými příklady: Již úvodní charakteristika pojmu „čas“ (str.6) vycházející z G.Vignera (2004,75) je nepřesná a neúplná, zejména u výkladu temporálního ukotvení. Autorka zmiňuje pouze jednu část této funkce umožňující chronologické zařazení dějů/situací, ale již neuvádí část druhou umožňující prezentaci dějů/situací bez specifického časového ukotvení mimo chronologickou osu. Významy PC prezentuje autorka na základě *Francouzské mluvnice* (Hendrich et alii), *Grammaire méthodique du français* (Riegel et alii), *Le français au présent* (gramatika FLE - A.Monnerie) a *Úvodu do didaktiky gramatiky FLE* (P. Cuq). U tohoto výkladu není zřejmé, zda autorka cituje či parafrázuje (str.7). Formulace výkladu nejsou jednoznačné – u PC a passé simple nelze psát, že *popisují* děj (str.7,8,9), chybějí ukázky pod body 2c, 3 (str.7), terminologie není jednotná (promluva – výpověď, okamžik promluvy – přítomnost, str.6).

K nepřesným formulacím uvádím, že není možné napsat „doba, po kterou se *skutečnost* opakovala, je *daná* „(str.8). Je třeba doplnit, jak je opakování děje/situace vyjádřeno. Rovněž nepřesný je komentář k ukázce *J'ai habité dix ans dans cette maison* (str.9). To je přeci ukázkový příklad děje, který trval po omezenou dobu vyjádřenou časovým indikátorem *dix ans*.

Ve výkladu k tvarům PC nacházíme vedle chyb morfologických a syntaktických (*C'est le film qui j'ai vu*, str.10) přímo chyby v příkladech ilustrujících shodu participia:

- *Ce sont les magazines que j'ai lues hier.* (str.10)

- *Les enfants, je les ai vues sur la plage.* (str.11)

a také v příkladech, jež dokonce popírají předchozí tvrzení o užití PC

- *Marie, je l'ai attendue.* (zde chybí časový indikátor omezující dobu trvání děje).

Ve druhé kapitole se autorka zaměřila na prezentaci PC a jeho nácvičku ve francouzských učebnicích užívaných na českých školách s cílem zjistit, jakým způsobem je potřeba probírání tohoto jevu uzpůsobit procesu osvojování s českým publikem. Pro rozbor si vybrala *Le Nouveau sans Frontières* (NsF) a učebnici *Forum*, pro srovnání pak vychází z české učebnice francouzštiny *On y va*. Rozbor každé učebnice je rozdělen na základní charakteristiku učebnice, dále kontext již osvojených jazykových prostředků, do něhož je zasazena prezentace PC a posléze nácvička PC.

K charakteristice 1.dílu učebnice *On y va*: Postrádám informaci o metodologických východiscích dané učebnice, v nichž se obrátí sama prezentace jazykových jevů a způsob nácvičky. – Dále postrádám komentář k prezentaci jevu v oddíle *Grammaire* s přihlédnutím k českému publiku. – Autorce uniklo v lekci 9, prezentující PC s pomocným slovesem *avoir*, nové nepravidelné sloveso „*sortir*“ (podmětné). – Upozorňuji na mylné tvrzení, že před probráním PC předchází osvojení *futur simple* (str.15). – Ke struktuře lekcí připomínám, že část D je fakultativní a slouží rozšíření tématu probíraného v lekci.

K charakteristice učebnice *Le Nouveau sans Frontières*: Za zcela pochybený a zmatený považuji úvod k metodologickým východiskům učebnice (např. „*avšak nakonec docházelo k totální systematičnosti, protože chyběla jakákoli návaznost*“, str.17) a dále např. charakteristika 3.dílu učebnice (1.odstavec str.18). – Dále není zřejmé, proč se autorka domnívá, že 1.díl NsF není vhodný pro úplné začátečníky (myslí tím české publikum?). – V přehledu jazykových jevů probraných před PC autorka opětovně zřejmě zaměňuje *futur simple* a *futur proche* (str.19). – U výkladu k prezentaci PC (str.20) autorka mylně uvádí, že v základní učebnici chybí cvičení k PC s pomocným slovesem *être*, aby hned v následující větě upozornila na procvičení rozdílů PC s pomocnými slovesy *avoir* a *être*. Autorka neupozornila na rychlý sled probíraných jevů, ani neupozornila, že s českým publikem je třeba zařadit více cvičení na upevnění osvojovaného jazykového prostředku.

K charakteristice učebnice *Forum*: V úvodní charakteristice autorka uvádí katalánské autory, aniž by zmínila autora francouzského. Dále zde zaměňuje jazykové a komunikativní kompetence (str.21). – Při popisu struktury a obsahu lekcí je třeba opravit terminologii: oddíl *s'exprimer* (str.21) slouží k osvojení jazykových i komunikativních kompetencí. – Pracovní sešit (str.22) zahrnuje nejenom cvičení k rozvoji komunikativních, ale též jazykových kompetencí. – Nedostatečná je charakteristika *Carnet de route* (str.22). – Na str.23 pak autorka zmiňuje jakýsi nešvar zahraničních učebnic, aniž odkazuje k textu, kde by danou problematiku onoho nešvaru probírala. – U jazykových jevů probraných před PC (str.23) znovu upozorňuji, že *futur simple* nebylo probráno před PC ani v *On y va*, ani v NsF, ani v učebnici *Forum*, kde je v téže unité probráno *futur proche* ! – Ani zde se nedozvídáme, jakým způsobem se projevují

metodologická východiska v prezentaci a nácviku, ani jakým způsobem pracovat s českým publikem.

Tuto 2.kapitolu uzavírá srovnání české učebnice *On y va* s učebnicemi francouzskými (str.24-25). Zde bylo možno dodat, jak se liší prezentace a zejména nácvik na základě metodologických východisek. Autorka zde správně upozorňuje, že probírání PC má v NsF jistou posloupnost na rozdíl od učebnice *Forum*, kde je prezentovaný společně nácvik forem s oběma pomocnými slovesy.

3.kapitola práce předkládá vlastní návrh prezentace a nácviku PC jako doplněk k základní učebnici *Forum* pro práci s českým publikem (str.26 – 38). Autorka vychází z poslechu dialogického textu bez uvedení cíle globálního porozumění; následuje kontrola porozumění doplňováním forem do *texte à trous* a posléze postup, při němž mají žáci samostatně identifikovat nové gramatické tvary. (Škoda, že nikde není komentář k metodologickému postupu *découverte* vycházejícímu ze zásad Rámce.) – Základní nácvik, uvedený vlastním cvičením D (str.28), je nedostatečný a nesystematický. – Cvičení E (str.29) mělo být zařazeno až po osvojení PC s *être*, a tím mohla být i příslušná slovesa (*il s'est levé, il est parti*) zařazena do nácviku.

Dále nepokračuji, protože celá tato kapitola se vyznačuje neuvěřitelným množstvím elementárních jazykových chyb ve francouzském textu cvičení: chyb ortografických, morfologických, syntaktických i lexikálních (str. 27,28, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38) přímo v nacvičovaných jevech, např. *avez-vous parti(e)s?* (str.34), *je me suis maquillé* (str.35, stále předpokládám, že se líčila žena), *ils se sont habillé* (str.36), *Ces spectacles, je l'ai vus hier.*(str.37), *Cettes présentations, je l'ai regardées hier* (str.37), *Quelle rose a-t-il m'a donnée!* - *Quelles roses a-t-il m'a données!* (str.37). - Autorka zaměňuje *le magazine* a *le magasin* (str.30). Za tristní však považuji záměnu infinitivů *pleurer* a *pleuvoir* v básnickém textu *Le déjeuner du matin* (str.30), který byl podroben nepodařenému cvičení (ubohý J.Prévert!). Za projev základní lingvistické nepoučenosti pak považuji „vyskloňované sloveso“ na str.32.

K francouzskému Résumé dodávám, že první dva odstavce nesouvisejí s tématem práce. Ostatní text velmi zdaleka a obecně popisuje, o čem se v práci píše. I zde jsou jazykové chyby.

Předložená práce je nedostatečná zpracováním obsahově, formálně, jazykově i terminologicky. Prokazuje nedostatečné zvládnutí problematiky.

Práci hodnotím známkou 4 (neprospěla). Nedoporučuji k obhajobě.

V Praze, 8.srpna 2013

PhDr. Hana Loucká
vedoucí práce